

Z kalendára výročí

(v druhom polroku 2027)

(6 medailónov významných osobností - kresťanov)

(zostavil *Dušan JEDINÁK*)

RADLINSKÝ
FARADAY
MONTINI
MOYZES
PIEPER
QUOIST

Andrej RADLINSKÝ

(8.7.1817 – 26.4.1879)

Patril k podporovateľom slovenskej národnej kultúry. V Pešti (1841) získal na univerzite doktorát z filozofie. Ako kaplán v Banskej Štiavnici začal vydávať *Poklady kazateľského rečníctva* (1848–1853), zbierky básní na nedele a sviatky. Jeho *Náboženské výlevy* (1850) boli po dlhé desaťročia skutočnou encyklopédiou náboženských vedomostí (boli preložené aj do maďarčiny a nemčiny). Vydal šesť

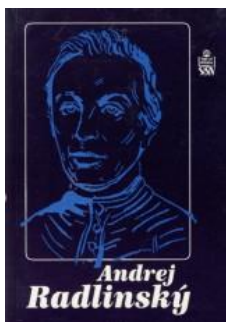

zväzkov *Prostonárodnej bibliotéky* (1852–1857), ktorá mala poučovať pospolitý ľud o prírodných vedách – hvezdárstve, zemepise, prírodopise, fyzike, ale aj o dobrej výchove. Bol spoluzakladateľ *Matice slovenskej* (1863), v roku 1870 prispel k založeniu *Spolku svätého Vojtecha*, ktorý mal rozširovať nábožensko-mravnú vzdelanosť, praktický katolicizmus a navyše zveľaďovať základné školy. V roku 1871 vydal dielo pod názvom *Školník obsahujúci hviezdovedu, zemepis, silozpyt, zemeznalstvo, prírodopis, domáce a poľné hospodárstvo, ovocinárstvo, včelárstvo, hodvábnictvo*. Prispel k vytváraniu slovenskej fyzikálnej terminológie. Národný buditeľ, katolícky kňaz, jazykovedec, pedagóg, redaktor, fyzik, spisovateľ, vydával knihy (asi 40 titulov), publikoval a organizoval, zápasil za práva Slovákov. „*Odhaľoval príčiny zla rozumne a vecne bolo a je aj dnes nebezpečné. Najmä ak vládna moc neslúži všeobecnému dobru, ak hľadá na ľud len ako na účelovú záležitosť pre skupinové záujmy*“ (V. Judák, v príspevku o A.R.)

<http://www.kuty.sk/o-obci/osobnosti/>

https://sk.wikipedia.org/wiki/Andrej_%C4%BDudov%C3%ADt_Radlinsk%C3%BD

Z myšlienok

*Nábožný čitateľu!
Nešetril som žiadnych nákladov,
len abych všetkým možným potrebám
nábožensko-cirkevného života tvojho
čím najlepšie zodpovedal, totižto:
aby prostriedkom tejto knihy pobožnosť,
bohabojnosť, nábožnosť a opravdivá
kresťanská osveta a vzdelanosť v srdci
tvojom pevne korene zapustila...*

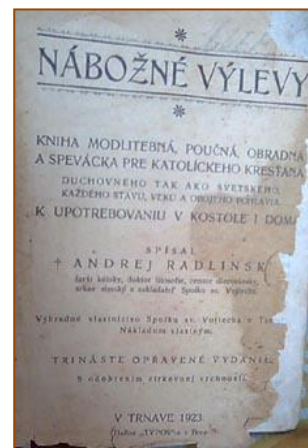
Bude-li toto moje veľmi prácne dielo – povšechne rozšírené

*– tomuto svojmu cieľu zodpovedať:
vtedy bude hojne odplatená práca moja.*

*...požaduje i sám duch času a svetská vláda, aby sa tiež
v elementárnych čiže národných školách obzvláštny zreteľ
bral na vyučovanie mládeže v reálnych vedách.*

*KRÍŽOVÁ CESTA, čiže rozjímanie
a uctenie utrpenia a smrti nášho
Spasiteľa, je medzi VŠETKÝMI*

*katolíckymi pobožnosťami podľa JEDNOHLASNÉHO úsudku
svätých otcov VŠETKÝM dušiam ŽIJÚCICH i ZOMRELÝCH ľudí
NAJPROSPEŠNEJŠIA a na duchovné milosti NAJBOHATŠIA.*

Michael FARADAY (22.9.1791 – 25.8.1867)

Vyučil sa za kníhviazača a predavača. S neskrývanou zvedavosťou navštevoval po večeroch populárno-vedecké prednášky z fyziky i astronómie. Zriadil si domáce chemické laboratórium. Bol neobyčajne skromný a nenáročný, húževnatý, usilovný, snaživý poznať čo najviac, svedomitý, trpezlivý a dôkladný v metódach výskumu, s neuveriteľne zvedavou pozornosťou. Dopracoval sa až k samostatným prednáškam a nesmrteľným objavom. Prispel k skvapalňovaniu plynov. Zaviedol pojmy: elektrolyza, a anóda, katóda, ión. Spoznal zákony o chemickom účinku elektrického prúdu. Vysvetlil vznik elektromotorického napätia v galvanickom článku.

Pochopil elektrické i magnetické pole ako prostredie

so silovými účinkami popísané siločiarami. Vytušil možnosti premeny jednej formy energie na inú. Odmietol pôsobenie elektromagnetických síl na diaľku. Objavil elektromagnetickú indukciu, keď pri zmene (zapojení a vypnutí) prúdu v primárnej cievke vznikol indukovaný prúd v cievke sekundárnej. Objavil aj princíp dynamo a elektromotora. Dostal elektrinu z magnetizmu. I keď v jeho prácach nenájde matematickú rovnicu, je zrejmé, že Faraday intuitívne pochopil skoro všetky súvislosti v oblasti elektrických a magnetických javov. Faraday bol oddaný kresťan, patriaci do škótskej cirkvi. Jeho život i dielo prenikal zmysel pre jednotu Boha a prírody.

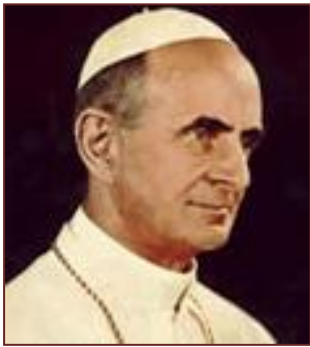
Z myšlienok

- ✓ *Prírodné vedy nás učia, aby sme nezanedbávali nič, nepohrdali malými začiatkami, pretože tieto nutne predchádzajú všetky veľké veci pri poznávaní vedy čistej i aplikovanej.*
  - ✓ *Vedec nech ochotne počúva všetky návrhy, ale nech usudzuje sám. Nesmie mať obľúbené hypotézy, školy, majstrov. Nerešpektuje osoby, ale veci. Ide za jediným cieľom, za pravdou.*
  - ✓ *Skutočná pravda sa vždy nakoniec prejaví, a ak je opačná strana v nepravde, ľahšie sa presvedčí, keď jej odpovie zhovievavo, ako keď sa úplne zotrie.*
  - ✓ *Bol som vždy človekom s veľmi živou fantáziou, schopný rovnako uveriť v Rozprávky tisíc a jednej noci ako v Encyklopédiu.*
  - ✓ *Vo fyzike nie je absurdita nikdy vylúčená.*
  - ✓ *Takmer každý človek posudzuje sám seba podľa toho, čo si myslí, že by mohol dokázať, druhí ho ale posudzujú len podľa toho, čo skutočne dokázal.*
  - ✓ *Prírodoveda nás učí starostlivo odvodzovať princípy, pevne sa ich držať alebo celú úvahu zmeniť.*
  - ✓ *Človek, ktorý si je istý tým, že má pravdu, skoro určite sa mylí. Všetky naše teórie sú založené na neurčitých údajoch a všetky vyžadujú zmeny a ďalšie dôkazy.*
    - ✓ *Mnoho vecí, ktoré sa zdajú ako ťažkosti, sa iba tak zdajú z nášho pohľadu, lebo aj tak sa zmenia na požehnanie.*
  - ✓ *Považujem pravé priateľstvo za jeden z najväčších citov, ktorých je ľudská myseľ schopná, vyžaduje úmysel skoro nekonečnej sily a súčasne úplné poznanie samého seba.*
- Je lepšie byť slepý k zaujatosti a všímavý pri postrehnutí dobrej vôle.*

Giovanni B. MONTINI

(26.9.1897 – 6.8.1978)

Bol obdarený nezvyčajnou inteligenciou, jedinečnou silou vôle a vysokým duchovným rozmachom. Bol mimoriadne vzdelaný, duchaplný, pokorný a zdvorilý. Stal sa 262. pápežom rímskokatolíckej cirkvi – Pavol VI. (od 21.6.1963 do 6.8.1978). Vykonal (1964) prvú pútnickú cestu do Svätej zeme, tam sa stretol (5. januára) s carihradským ekumenickým patriarchom Athenagorasom I. Rozvíjal dialóg so svetom a snažil sa o obnovenie úplnej kresťanskej jednoty. Navštívil Filipíny, Austráliu, Indonéziu, Samou, Hongkong, Irán a Srí Lanku. Bol prvým pápežom, ktorý navštívil OSN, zrušil používanie prenosného trónu, zriekol sa pápežskej tiary. Vydal encykliku Humanae vitae a apoštolskú exhortáciu Evangelii nuntiandi. Miloval moderný svet, obdivoval jeho kultúrne a vedecké bohatstvo a konal tak, aby svet otvoril srdce Kristovi, snažil sa všetkých pochopiť a nechať sa pochopiť druhými, presadzoval ľudské spolužitie ako vzájomnú otvorenosť a plný rešpekt v spravodlivosti, v solidarite a v láske. Podnecoval k hľadaniu pravdy, k odvahe podstupovať námahu myslenia, k samostatnému úsudku a k zmyslu pre zodpovednosť. Neúnavne pracoval na vytváraní solidárnej civilizácie inšpirovanej nezištnou láskou.

Paulus PP VI-

Z myšlienok

- *Cirkev musí vstúpiť do dialógu so svetom, v ktorom žije. Nech sa Cirkev stane slovom, nech sa stane posolstvom; Cirkev by sa mala stať konverzáciou... v srdci Cirkvi niet nijakého cudzinca. Nikto jej službe nie je ľahostajný... Podstatou kresťanstva je láska...*
- *Kresťanstvo je dnes aktuálnejšie ako kedykoľvek predtým. Preto čoraz dokonalejšie musí ukazovať svoju pravdivú tvár. Musí sa opäť stať podstatným, logickým, hrdinským.*
- *Kresťanstvo, ktoré je postavené na absolútne, využíva možnosti, aké mu dávajú dejiny, aby dokázalo svoju životaschopnosť...Kresťanstvo je určené pre ľudstvo. Je to náboženstvo pre ľudí... Má zmysel pre reformu a novosť, ale aj pre tradíciu a vernosť... nikdy neupadá do spokojnosti. Ale je optimistické.*
- *Ľudia nemôžu byť bratia, ak nie sú pokorní. Pýcha, nech sa zdá akokoľvek oprávnená, vyvoláva napätie... Pýcha narúša bratstvo... **Ak chcete mier, usilujte sa o spravodlivosť.***
- *Netreba oddelovať, čo je potrebné len rozlišovať. Láska a pravda nebudú nikdy stáť proti sebe, lebo najvyššia a najdokonalejšia láska je láska k pravde.*
- *Cirkev je ochotná dať všetkému formu; znamená to, že zabráni zmareniu nejakej hodnoty a zároveň ju rozvíja... V srdci katolíka sa všetko spája a navzájom prelína: neisté s istým. Myšlienka, že je vyvolený aj že je nehodný. Breme môže byť sladké i nepohodlné... Som nadšený a hrozím sa, že som vyvolený... **Večnosť a jej mystérium lásky je tajomstvom všetkých našich túžob... Každý kresťan je kňazom aj obetou. Každý kresťan je vyvolený spomedzi všetkých osobitnou láskou.***
- *Čas čo plynie, nemení nič na večnosti Boha, v ktorom je všetko prítomné neustále a navždy... **To je veľké tajomstvo.***
- *Minulosť nás naučila aspoň to, že je lepšie s istým rizikom čakať, aj keď netrpezlivosť budú sklamaní, ako improvizovať bez uváženia. A čím je autorita vyššia, tým viac musí čakať. Študovať vec je ľahké, no ťažké je rozhodnúť.*

Ak nenapojíme človeka na Boha, nie je možné, aby sa ľudia navzájom milovali...

Pravý dôvod lásky k ľuďom spočíva v tom, že sú stvorení na Božiu podobu, že sú ako my Božimi tvormi, že sú naši bratia, ktorí majú toho istého Otca. Bez lásky k Bohu sa ľudia nikdy nebudú milovať...

nemilujú pravou láskou, lebo nepoznajú lásku k Bohu.

Štefan MOYZES

(24.10.1797 – 5.7.1869)

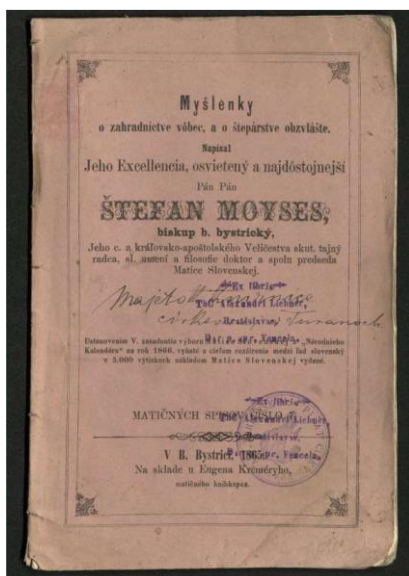
Po absolvovaní gymnázia (1813) študoval filozofiu na bohosloveckom seminári v Trnave, v rokoch 1815-1819 teológiu na seminári v Pešti. Teologické štúdiá skončil (1821) v Ostrihome. Na záhrebskej akadémii v Chorvátsku prednášal 17 rokov filozofiu a gréčtinu. Na Slovensku bol (1851-1869) biskupom banskobystrickej diecézy. Viedol (1861) delegáciu k cisárovi Františkovi Jozefovi I., a predložil žiadosť slovenského národa – *Memorandum národa slovenského* obsahujúce základné národné, politické, hospodárske a kultúrne požiadavky Slovákov v Uhorsku. Po založení (1863) Matice slovenskej ho zvolili za jej predsedu. Zaslúžil sa o rozvoj školstva, pričínal sa o založenie Spolku sv. Vojtecha. K jeho základným prednostiam patrila vzdelanosť, štedrosť, mravnosť,

odvaha a schopnosť získať si prirodzenú autoritu. Slovenský archívár a literárny historik Anton Augustín Baník (1900-1978): *Štefan Moyses ostáva pre všetky časy jagavým vzorom tej mravne pevnej odhodlanosti, ktorá i na vysokých a najvyšších miestach spoločenského, politického i štátnického postavenia smelo, priamo, dôsledne vie bojovať za prirodzené, historické a večné práva slovenského národa.* <http://snn.sk/news/biskup-stefan-moyeses-slachetny-a-neohrozeny-narodovec/>

Z myšlienok

Núdz a úbohého národa nášeho je nevýslovná, potreby jeho nesčíselné. Rodu môj milý. Národe slovenský. Spal si duševne stá, ba tisíce liet, precitni k práci človeka hodnej a sebeužitočnej: ver mi, nevyhneš sa práci, bo práca je určenie tvoje.

Slepotu ale duševnú rozjasňovať, nevedomosť zaháňať, predsudky cúdiť je bezprostredný účel Matice našej slovenskej. Skadiaľ vidno, že otázka o Matici slovenskej je totožná s otázkou o hodnosti ľudskej a všestrannom blahobyte veškerého národa slovenského.

Mnoho ráz počuli sme, že človek len toľko platí, koľko vládze, a tak je i s národom, a teraz presvedčili sme sa, že národ, keď vládze, i platnosti dochádza.

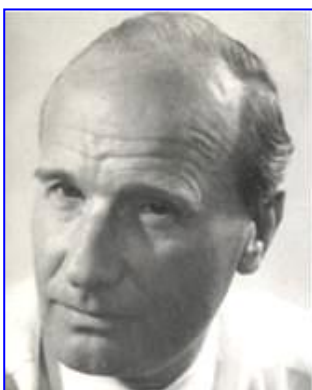
Nad blaho môjho národa nie je mi nič vznešenejšieho, tak i nad priazeň môjho národa nenie mi nič vyššieho, čo by to i hneď bola priazeň celého sveta.

Josef PIEPER

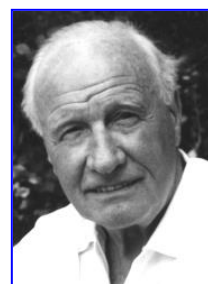
(4.5.1904 – 6.11.1997)

Nemecký profesor filozofickej antropológie, bádateľ v oblasti dejín stredovekého myslenia, vyštudoval filozofiu, právo a sociológiu v Berlíne a v Münsteri. Učil v USA (v Indiane a v Kalifornii), prednášal v Indii, Japonsku aj v Kanade. Bol dlhší čas aj spisovateľom na voľnej nohe. Jeho odborné práce, spracované zrozumiteľným štýlom, boli preložené do viac než 15 jazykov (česky napr. *Scholastika – Osobnosti a náměty středověké filosofie*, Praha: Vyšehrad 1993; *Tomáš Akvinský*, Praha: Vyšehrad 1997). Vynikol v prekladoch, komentároch a výkladoch diela T. Akvinského, v ktorých zvýrazňoval efektívnosť spájania ľudského rozumu s vierou, prirodzené poznanie so zjavenou pravdou. Upozornil na výnimočnú pozoruhodnosť bytia, že niečo je, existuje; skutočnosť presahuje všetky

pojmy a predstavy a v samej podstate je neuchopiteľná. Filozofiu vnímal ako praktickú dôstojnosť ľudského myslenia otvoreného pre otázky po posledných príčinách. Prispel k vyjasneniu správneho vzťahu medzi filozofiou a teológiou. Zdôraznil úzky vzťah medzi mravnými a intelektuálnymi cnosťami. Uznal, že pre to, aby sme poznali pravdu je potrebné, aby boli morálne cnosti aj hlboko zakorenené v našom charaktere, v oblasti viery, nádeje a lásky.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Pieper

Z myšlienok

- ✓ *Svätý Tomáš je stále môj hrdina, jeho práca je nevyčerpatel'ná a jeho pohľad na realitu celého stvorenia mi pripadá nevyhnutný pre moderné kresťanstvo.*
- ✓ *Zmyslom voľného času nie je, aby som mohol pracovať dlhšie, ale aby som aj v pracovnej funkcii, ktorá ma obmedzuje na určitý aspekt reality a činí si nárok len na jeden určitý diel mojej duše, napriek tomu som zostal človekom, to znamená, aby som si rozumel a realizoval sa ako bytosť, ktorá je zameraná na celok skutočnosti.*
  - ✓ ***Spravodlivosť, statočnosť a miernosť dosiahnu dovŕšenie až vtedy, keď sa zakladajú na múdrosti, to znamená na dovŕšenej schopnosti správneho rozhodovania vôbec.***
- ✓ *Kto k údivu potrebuje niečo neobvyklé, dokazuje tým, že stratil schopnosť dať správnu odpoveď na podivuhodnosť bytia.*
- ✓ *Človek je bytosť odkázaná na to, aby jej niekto čas od času povedal: Je dobré, že si.*
  - ✓ ***Iba ten si zaslúži dôveru, kto nechce nič pre seba.***
- ✓ *Človek si má rozumieť a realizovať sa ako bytosť, ktorá je zameraná na celok skutočnosti.*
  - ✓ ***Múdrost' je dovŕšená schopnosť správneho rozhodovania.***
- ✓ *Počúva iba ten, kto mlčí.*

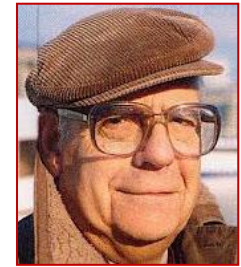
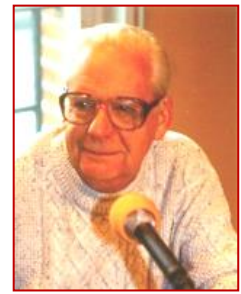

Michel QUOIST

(18.6.1921 – 18.12.1997)

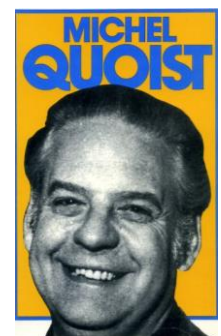

Francúzsky kňaz a spisovateľ sa narodil i zomrel v Le Havre. Na Katolíckom inštitúte v Paríži získal doktorát sociálnych vied. Koordinoval mládežnícke hnutia, otvoril centrum pre mládež. Snažil sa prehlbovať náboženský život kresťanov, znepokojoval ich svedomie pre väčšiu angažovanosť v živote s evanjeliom. Napísal napr. *Setkání (Prières)*, *Mezi člověkem a Bohem (Réussir)*, *Kristus uprostřed světa (Le Christ est vivant)*, *Bůh mě čeká (Dieu m'attend)*, *Povídej mi o lásce (Parle-moi d'amour)*. Jeho publikácie boli preložené do 27 jazykov. Bol aj v Československu (1968).

Z myšlienok

- ✦ *Ak človek „stráca ducha“, stráca všetko. Už nie je človekom. Duch je to hlavné. Myšlienka vzniká z ducha z myšlienky získava hmota pod rukou človeka tvar a stavba rastie... Duch prebúda v inom duchu lásku, ľudia sa spájajú a ľudstvo sa stáva spoločenstvom.*
  - ✦ *Ak otvoríš svoju dušu Bohu, posilníš sa Jeho silou a tvoja citovosť aj telo budú v твоjich rukách, pretože tvoje ruky budú v Jeho rukách.*
  - ✦ *Musíš vytvoriť reťaz. Predovšetkým s tými, ktorých ruky sa môžeš dotknúť. S najbližšími: svojou rodinou, spolubývajúcimi, so susedmi, so spolužiakmi... Otvoriť sa Bohu a ľuďom, stretnúť sa s Bohom a ľuďmi v spoločenstve...*
  - ✦ *Ak prejdeš väčší kus cesty, obzri sa. Pozri sa na svoju cestu. Pochopíš, prečo ťa Boh zvlášť chránil a potom mu bez výhrad budeš môcť vysloviť svoju vďaku.*
  - ✦ *Naozaj skromný človek sa nezľakne ničoho, ani seba; ani svojich hodnôt, ani hraníc možností; ani druhých; ani vecí. Bojí sa Boha.*
    - ✦ ***Radosť začína práve v okamihu, keď si sa vzdal pokusu hľadať šťastie a snaží sa ho darovať druhým.***
  - ✦ *Bud' každý večer pripravený opustiť svoje starosti, pravé i falošné obavy. Odovzdaj ich s pokojom do rúk Pána, aby si sa ráno zobudil bez nepokoja, nový a čistý, pre život, ktorý ťa očakáva.*
  - ✦ *Nie sú to veci, ktoré sú pripútavajú k tebe, si to ty, ktorý sa pripútavaš k veciam. Vydávaš sa im do otroctva.*
    - ✦ *Kráša tela je cesta, ktorá má viesť ku kráse duše, a krása duše je cesta, ktorá vedie k Bohu. Nezostávajú stáť na ceste; prišiel by si o to hlavné.*
  - ✦ *Úplne dospelý budeš až sa rozhodneš pravidelne sa zastavovať a čestne pozorovať svoj život, aby si mohol posúdiť očami svojho ducha, a potom sa slobodne rozhodnúť ako žiť.*
  - ✦ *Existuje iba jediný prostriedok ako nepremárniť svoj život: vložiť ho úplne a osobne do prítomného okamihu a dať tak odpoveď na nekonečnú Lásku, ktorá pozýva v hĺbke srdca každého z nás.*
- Neľutovať minulosť a nebáť sa budúcnosti v oddanosti a dôvere v Boha, to je láska.***

Vybrané odkazy

(Alfred North WHITEHEAD; filozof, matematik, logik)

- *Myslenie je jednou formou zdôrazňovania... Matematika je štúdiom vzorov... Matematika je veda o najzložitejších abstrakciách, k akým môže ľudský um dospieť.*
- *Nič nie je pôsobivejšie ako fakt, že tou mierou, ako matematika postupne prechádzala do vyšších oblastí čoraz abstraktnejšieho myslenia, vracala sa späť na zem, nadobúdajúc čoraz väčší význam pre analýzu konkrétneho faktu.*
- *Pytagoras objavil význam používania abstrakcií a osobitne zameral pozornosť na číslo ako to, čo charakterizuje periodicitu hudobných tónov. Význam abstraktnej idey periodicity bol teda prítomný už pri samých začiatkoch matematiky.*
- *Všeobecnosť matematiky je najúplnejšou všeobecnosťou, zhodnou so spoločenstvom udalostí, ktoré konštituuje našu metafyzickú situáciu.*
- *Aká je funkcia čistej matematiky v myslení? Je to rozhodný pokus prejsť celú cestu smerom k úplnej analýze, aby sa oddelili prvky samých vecí od číro abstraktných podmienok, ktoré spríkladňujú.*
- *Originalita matematiky spočíva v tom, že v matematickej vede sú vyjadrené vzťahy medzi vecami, ktoré sa bez sprostredkovania ľudským rozumom nedajú vôbec postihnúť.*

Matematická kultúra

Umenie pokroku spočíva v zachovaní poriadku uprostred zmien a v zachovaní zmien uprostred poriadku... Každá schéma analýzy prírody sa musí vyrovnáť s dvoma skutočnosťami: so zmenou a pretrvávaním... Plodnú koncepciu prináša veľké zovšeobecnenie ohraničené šťastne zvolenými zvláštnosťami... Nové idey nemožno vyjadriť starými pojmami.

Matematika je myslenie pohybujúce sa vo sfére úplného abstrahovania od každého jednotlivého prípadu toho, o čom práve vypovedá... Pokiaľ sa zaoberáme čistou matematikou, sme v ríši úplnej absolútnej abstrakcie... Najväčšie abstrakcie sú tými pravými nástrojmi, ktorými kontrolujeme svoje uvažovanie o konkrétnych faktoch...

Istota matematiky spočíva v jej úplnej abstraktnej všeobecnosti.

*Vzhľadom k nesmiernosti svojej látky je matematika (i moderná matematika) vedou v plienkach. Ak sa civilizácia bude ďalej rozvíjať, potom v budúcich dvoch tisícročiach bude najväčšou novinkou v ľudskom myslení **nadvláda matematického rozumu.***

Veda je podnikanie, v ktorom sa rozum opiera o vieru... Jestvujú obsiahlejšie pravdy i jemnejšie perspektívy, v rámci ktorých možno nájsť zmierenie hlbšieho náboženstva a jemnejšej vedy.

*Vo veku rozumu nemôže existovať aktívny záujem, ktorý by odsunul nabok všetku **nádej na víziu harmónie pravdy.** Uspokojiť sa s rozporom znamená narušiť úprimnosť a morálnu čistotu. Patrí k sebaúcte intelektu, aby sledoval každé zauzlenie v myslení až do konečného rozuzlenia.*

Náboženstvo je víziou čohosi, čo sa nachádza mimo, za a uprostred pomínuteľného toku bezprostredných vecí: niečo, čo je reálne, no predsa čaká na svoje uskutočnenie, čosi, čo je vzdialenou možnosťou, a predsa je najvýznamnejším z prítomných faktov: je to niečo, čo dáva zmysel všetkému pomínuteľnému, a predsa uniká uchopeniu, niečo, čoho vlastníctvo predstavuje najvyššie dobro, a predsa je mimo dosahu, niečo, čo je najvyšším ideálom, a zároveň beznádejným hľadaním.

Morálna stránka nazerania je neoddeliteľne spojená so všeobecnosťou nazerania. Protirečenie medzi všeobecným dobrom a individuálnym záujmom možno odstrániť iba vtedy, keď záujmom individua je všeobecné dobro.

A. N. Whitehead (15.2.1861 – 30.12.1947)

Aj pre školu v 21. storočí

♣ *Učiteľ – to nie je len učiť, ale aj učiť sa ... Reformovať výchovu, to neznamená len zdokonaľovať didaktiku v škole, to znamená reformovať život aj nás dospelých: my sme pôda, z ktorej rastú nové generácie, záleží veľmi aj na nás, či budú lepšie alebo šťastnejšie... Učiac sa sám, stále sa musím učiť. Škola je štát v malom... Škola vychováva budúce generácie a vlastne preto spravuje spoločnosť...*

- ♣ *Škola má dieťa vychovávať v presvedčení, že veda, poznanie pravdy je veľká, ohromná mravná sila, ktorú všetci uznávame.*
- ♣ *Každé vyučovanie nemá iba dávať vedomosti, ale má naučiť metóde. Pri každom učení postup, metóda, je hlavnou vecou. Nielen čo, ale ako sa to robí. Privykať dieťa metóde.*
  - ♣ *Naučiť sa myslieť – to je najlepšia príprava pre život... Ide o to, mať ten správny smer, ten zvyk, nútiaci človeka správne myslieť, postupovať k harmónii a jednotnosti.*
- ♣ *Človek zabudne takmer všetko, čo sa v škole učil, iba záujem vhodne povzbudený trvá a učí ho pozorovať veci.*
- ♣ *Doktorské skúšky a tituly, učenosť, nezaručujú slušnosť, čestnosť ani statočnosť.*
- ♣ *Ak chce študent pracovať pre národ, najlepšie urobí, ak bude pracovať pre seba, to znamená, aby sa svedomito pripravoval svoje povolanie. Netreba si lámať hlavu, čím prospejeme národu najlepšie. Ak študuješ medicínu, prospeješ národu najlepšie, ak budeš dobrým a svedomitým lekárom. Ty zase národu prospeješ, ak budeš dobrým učiteľom...*

→ *Nad všetko má platiť: pracovať. Iba prácou sa človek stáva osobnosťou, charakterom, stáva sa samostatným.*

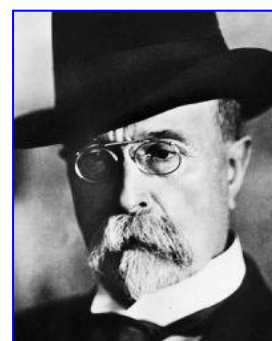
Bez práce nemáme nikdy dost dôvery v seba. Prácou sa vyrovnávame s vrodenu násilnosťou. Láska k blížnemu, to je práca, aj láska je prácou...

→ *Poznávanie je mravná povinnosť, podobne ako láska a služba blížnym... Každá pravda je alebo raz bude dobrá pre život... Pravda nie je nikdy v rozpore s mravnosťou...*

Dobre pozorovať a poznávať – na to je potrebná láska... Bez lásky a bez pravdy nemôže človek poznať človeka... V poznaní pravdy, v mravnom poriadku, v účinnej láske máme už na tomto svete podiel na večnosti.

→ *Dobrý program je dobrá vec; ale okrem toho musí byť preň čestný, statočný a múdry človek, ktorý má odvahu k zodpovednosti...*

Dobrého je v systéme sveta viac; ale to zlé cíti človek silnejšie.

Tomáš G. MASARYK
(7.3.1850 – 14.9.1937)

Ak sa budeme modliť, dostaneme odpoveď na všetky otázky, ktoré nás trápia.

Začínaj a konči svoj deň modlitbou.

Vracaj sa k Bohu ako dieťa. Ak ti padne zaťažko ísť sa modliť, môžeš povedať:

Príď, Duchu Svätý, veď ma, osvecuj moju myseľ, aby som sa vedel modliť.

Pri modlitbe poďakuj Bohu za všetky dary, lebo všetky veci pochádzajú od neho, sú to jeho dary tebe. Keď uveríš v Boha a v moc modlitby, zvíťaziš nad všetkými pocitmi malomysel'nosti, strachu a samoty, ktorým ľudia bežne podliehajú.

Rozhodni sa pre každodennú modlitbu.

Modlitba rozširuje srdce, ktoré sa otvára na Boha, a Boh sám sa nám dáva ako dar.

Proste a hľadajte a vaše srdce sa stane také veľké, že bude schopné prijať Boha a uchovať si ho v srdci.

Keď sa modlíme, vtedy veríme. Keď veríme, vtedy milujeme.

Keď milujeme, vtedy slúžime.

Matka Terézia z Kalkaty (27.8.1910 – 5.9.1997)

Vybral a zostavil © Dušan JEDINÁK